

Satu Taavitsainen sd

Kirjallinen kysymys työttömien terveystarkastuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Työttömien on todettu useissa kotimaisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa sairastavan työllisiä enemmän ja voivan huonommin. Tyypillisiä terveysongelmia ovat muun muassa astma, diabetes, verenpainetauti ja alaselkävivot. Tutkimusnäyttöä on myös työttömyyden yhteydestä varhaiseen kuolleisuuteen.

Työttömien oikeudesta kunnallisiin terveystarkastuksiin säädetään vuonna 2011 voimaan tullessa terveydenhuoltolaissa. Työttömien terveystarkastusten tarkoituksena on edistää työttömän terveyttä ja ylläpitää työkykyä. Tällä halutaan ennaltaehkäistä mahdollisten terveysongelmien syntymä sekä pitää huolta henkisestä ja fyysisestä terveydestä.

Työttömäksi jäävän terveyden ja työkyvyn arvioinnista säädetään työterveyshuoltokäytäntöjä koskevassa valtioneuvoston asetuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriö lähetti kunnille elokuussa 2013 yksityiskohtaisen ohjeistuksen työttömien terveydenhuollon järjestämisestä. Kunnan terveystarkastusten tehtävänä on järjestää työttömien työkyvyn arvioimiseksi tarvittavat terveystarkastukset sekä niiden perusteella huolehtia mahdollisten sairauksien hoidosta ja kuntoutuksen järjestämisestä. TE-toimistojen vastuulla on tunnistaa terveystarkastusta tai työkykyarviointia tarvitsevat työttömät ja ohjata heidät terveyskeskukseen. Jos terveystarkastuksen yhteydessä todetaan työkyvyn heikentyneen, terveydenhuollon tulee ohjata työtön hoitoon tai kuntoutukseen. Tämä tarkoittaa jatkotutkimuksiin ohjaamista, sairauksien hoitamista ja lääkinällisen kuntoutuksen toteuttamista tai siihen ohjaamista sekä ammatilliseen kuntoutukseen ja kuntoutuspsykoterapiaan ohjaamista. Jos toimenpiteiden seurauksena todetaan työkyvyttömyys, työtön tulee ohjata hakeutumaan sairauslomalle tai eläkkeelle. Tällöin työttömälle tulisi kirjoittaa todistus työkyvyttömyydestä ja tarvittaessa auttaa häntä eläkehakemuksen tekemisessä.

Kaupunkien ja kuntien vastuulla oleviin terveystarkastuksiin on paikoin kertynyt jonoa. Lausunnot ja ajan saamista on jouduttu odottamaan jopa puolikin vuotta. Myös tiedotus terveystarkastuksista on ollut puutteellista. TE-toimiston asiakkaita ei voida kaikissa tapauksissa ohjata TE-toimiston muihin palveluihin ennen kuin terveydentila on kunnan terveyskeskuksessa selvitetty. Terveystarkastusten viivästyttämisestä on syntynyt pullonkaula jatkotoimenpiteille.

Työttömien määrä on merkittävästi lisääntynyt. Samanaikaisesti kaikki kunnat eivät toteuta työttömien terveystarkastuksia eli lakisääteistä tehtävänsä. Riskinä on, että maassamme on tulevaisuudessa entistä enemmän työttömiä, joiden työkyky alenee päivä kerrallaan ja työllistymisen vaikeus kasvaa. Joissakin kunnissa on toimivia käytäntöjä työttömien terveystarkastuksia varten, mutta osa kunnista ei ole vielä tänä päivänä, neljä vuotta lain voimaantulon jälkeen, tarttunut toimeen.

Kirjallinen kysymys KK 128/2015 vp

Kunta ei ole vapautettu suorittamasta lain velvoittamaa tehtävää, vaikka se ei olisikaan ottanut talousarvioonsa määrärahaa sitä varten.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko ministeriöllä yleiskuvaa siitä, miten kunnat täyttävät työttömien terveystarkastuksia koskevan lakisääteisen velvollisuutensa ja

millä tavalla tämän velvollisuuden hoitamista valvotaan?

Helsingissä 20.8.2015

Satu Taavitsainen sd